

5. GRIMALSCHI Anatol, Formarea competențelor-cheie în învățământul general: Provocări și constrângeri, Studiu de politici educaționale, Chișinău, 2015, ISBN 978-9975-9609-8-4, 89p.
6. PLATON Elena, Vâlcu Dina, Procesul de evaluare a RLNM la ciclul primar, Cluj-Napoca, Ed: Casa cărții de Știință, 2011, ISBN 978-606-17-0075-2, 281p.
7. SAMIHAIAN Florentina, O didactică a limbii și literaturii române. Provocări actuale pentru profesor și elev, Editura: ART, București, 2014, ISBN: 606-710-005-1, 405p.
8. SUCIU Antoanela-Carmen, Mijloace de achiziție a vocabularului la grupa de vârstă 6-11 ani în culegerea BURLACU Diana, PLATON Elena, SONEA Ioana, VÎLCU Dina, Limba română ca limbă nematernă, Cluj-Napoca, 2011, ISBN 978-606-17-0079-0, p.218)
9. https://ance.gov.md/sites/default/files/raport_examene_2018.pdf

TEHNICI EFICIENTE DE COMUNICARE ORALĂ ÎN DEMERSUL DIDACTIC ACTUAL

EFFICIENT ORAL COMMUNICATION TECHNIQUES IN THE CURRENT TEACHING APPROACH

*Liliana Neaga, lector universitar,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Liliana Neaga, university lecturer,
SPU "Ion Creanga", Chisinau
ID ORCID 0000-0002-9930-2118*

CZU 371.321:316.77

Abstract

The didactic communication cannot be reduced to mere conveyance of knowledge, as it involves the permanent and profound psychological stimulation of the students. We should keep in mind that the education aims at the social and professional integration of the young generation and therefore it should be considered within the system of the social-cultural elements. Thus, the didactic communication is more complex than the conveyance of information. It becomes demonstration, and direct reference to the natural and social life. The teacher spares no cognitive and psycho-social effort to bring the students closer to the real and concrete objects aiming at developing their capacity to receive abstract information, shapes, and relationships.

Key-words: oral, communication, techniques, teaching approach.

Demersul didactic este o activitate specifică, care are loc într-un cadru educațional, este realizat de profesor/ învățator și constă în proiectarea etapelor concrete de realizare a procesului de predare-învățare, dar impactul dorit se poate atinge doar printr-o comunicare eficientă, o comunicare specifică pentru un proces complex, poate unul din cele mai complicate, deoarece include atât instruire, cât și educație.

Comunicarea didactică nu presupune o simplă transmitere de cunoștințe, ci invocă o dezvoltare psihologică permanentă și de lungă durată a elevilor/studentilor, deoarece idealul educațional își propune integrarea socială și profesională a tinerilor și, din acest considerent, trebuie să se raporteze nu doar la expunere de informații, dar și la repere sociale și culturale.

Procesul didactic este un domeniu în care comunicarea are o poziție dominantă sub toate aspectele. Această ipoteză devine mai evidentă, după părerea lui Stan C., dacă privim lucrurile prin prisma pedagogiei moderne a comunicării, pentru care: eficiența comunicării didactice depinde de utilizarea instanței/stării de personalitate

- Eficiența comunicării didactice depinde de utilizarea instanței/stării de personalitate adecvate situației. Comunicarea eficientă necesită comunicarea paralelă între structurile personalității,
- Tranzacțiile încrucișate sau duble constituie surse de blocaje în comunicare, fiind mai puțin recomandate în comunicarea didactică.
- Utilizarea echilibrată a celor trei stări ale eului (*eul de părinte, eul de adult, eul de copil*) în comunicarea educațională poate oferi elevilor modele comportamentale echilibrate și pozitive.
- Utilizarea disproporționată a unei stări a eului conduce la un comportament comunicațional rigid și neechilibrat.
- Vârsta și nivelul de dezvoltare al elevilor cu care interacționăm constituie un criteriu în adoptarea unei stări sau a alteia (ex. la vârsta școlară și preșcolară este optimală combinarea stării de părinte binevoitor cu cea de copil liber/adaptat; în relația cu elevii din ciclul gimnazial/liceal utilizarea instanței de adult și părinte binevoitor este optimă; abordarea relației cu adolescenții din perspectiva părintelui normativ conduce automat la blocaje în comunicare).
- Conținutul și finalitățile specifice anumitor discipline de studiu facilitează exprimarea preferențială a unei anumite instanțe a eului (ex. disciplinele artistice sau sportive permit manifestarea în mai mare măsură a eului de copil liber; matematica sau logica stimulează comunicarea din perspectiva stării de adult).
- Utilizarea unor tranzacții eficiente în mediu școlar poate optimiza relația de lucru cu elevii, părinții elevilor și colegii.
- Autoreglarea comunicării devine posibilă prin conștientizarea și modelarea tranzacțiilor în comunicare. [4, 62]

Comunicarea didactică include, astfel, mai mult decât difuzarea de informații, reorientându-se în demonstrare, aplicare și raportare la fenomene educative și sociale. Scopul este atât dezvoltarea cogniției cât și atitudinii psihosociale, profesorul insistă să-i apropie pe elevi/studenti de realitate, în acest sens, se dezvoltă capacitatea de a recepta abstracții, dar la fel de important este să perceapă forme și relații. Se poate concluziona că profesorului îi revine misiunea de a viza abilitățile elevilor/studentilor de a percepe și de a reprezenta corect, de a stabili un climat emotional pozitiv. *Actul didactic se prezintă întotdeauna ca o buclă, ca o procedură în spirală și ciclică. Modificarea reprezentărilor mentale și a comportamentelor manifeste presupune întotdeauna o stare inițială, o dezadaptare și un demers readaptiv care îl transformă pe individ.* [3, 233]

Comunicarea didactică este liantul care face legătura dintre profesor și student, iar impactul depinde cât de calitativ decurge acest proces și care sunt condițiile de desfășurare a acestuia. Caracteristicile acestei comunicări sunt specifice și se deosebesc de alte tipuri de comunicare care există între persoane. O particularitate ar fi că are loc între un emițător și mai mulți receptori cu un scop bine determinat: cel instructiv-educativ, integrează forma verbală, scrisă, non-verbală, paraverbală și vizuală într-un mod combinat și ține cont de obiectivele didactice stipulate în programele de studii. O altă particularitate este că mesajul didactic este

conceput logic de către profesor și reprezintă stilul, concepția didactică și nu, în ultimul rând, structura lui psihică. Transmiterea mesajului didactic este însoțită de explicații și demonstrații, iar instrumentele de bază sunt strategiile didactice care scot în evidență capacitățile intelectuale ale elevilor/studentilor. Comunicarea didactică nu și-ar îndeplini misiunea dacă nu ar exista niște mecanisme de reglare și autoreglare cu ajutorul feed-back-ului și feed-forward-ului, depășind blocajele ce pot apărea între interlocutori.

Comunicarea didactică este un proces complex, fiind determinat și influențat de factori multipli:

- Particularitățile cadrului didactic;
- caracteristicile elevului/studentului/grupeii;
- caracteristicile canalului de emiterie și ale mediului în care se realizează actul comunicativ.

Comunicarea, în general, stabilește relații de tipuri diferite: unidirecționale, bidirecționale și multidirecționale. Comunicarea didactică tinde să pună accent pe aspectul multidirecțional, ce activează interacțiunea, interactivitatea, confruntarea multiplelor cunoștințe. Este știut că interacțiunea dintre profesor și elevi/studenti este complexă, iar atitudinea comportamentală e percepută de ceilalți în maniere diferite, provocând două categorii de sentimente: de respingere sau de acceptare. Pornind de la această idee, trebuie să stabilim clar: ne dorim să fim acceptați sau respinși de către discipolii noștri. Acest lucru este esențial, deoarece doar fiind acceptat în calitate de dascăl, avem cele mai mari șanse de a realiza scopul direct al procesului instructiv-educativ. A iniția o discuție eficientă încă până la momentul predării-evaluării, dar și în afara orelor de curs, e semnul reușitei colaborării dintre profesor și student. La nivel teoretic se propun o multitudine de tehnici de comunicare eficientă, dar știm că, la nivel practic, este dificil mereu să întreținem acel discurs bazat pe principiile de acceptare și stimulare a elevului/studentului, cu deschidere pentru cooperare și comunicare. Lucrurile se schimbă de la caz la caz, iar factorii sunt diverși:

- personalitatea profesorului: dacă ai venit întâmplător în această meserie și nu ai reușit să o îndrăgești, acest lucru se va resimți în comunicare;
- profesionalismul cadrului didactic: dacă nu ai cunoștințe suficiente într-un anumit domeniu de instruire, comunicarea va scoate la iveală acest aspect;
- pregătirea psihopedagogică: un cadru didactic care nu deține competențe psihopedagogice, nu este apt de a promova discuții eficiente, de a rezolva conflicte;
- utilizarea tehnicilor eficiente de comunicare în procesul instructiv-educativ și nu ne referim aici la strategii de predare-învățare, ci la acele aspecte ale comunicării care sunt necesare în demersul didactic actual:

Claritatea – presupune abordarea conținutului prezentat ca unul ușor receptat; utilizarea unui vocabular adecvat temei, dar și receptorului; o pronunțare corectă și clară.

Acuratețe – indică folosirea unui lexic valoros pentru a putea transmite sensurile dorite; denotă exploatarea completă a subiectului abordat;

Empatia – profesorul trebuie să fie deschis pentru toți subiecții orei, încercând să analizeze situația acestora, să accepte punctele lor de vedere, să inițieze un proces de înțelegere a atitudinilor, promovând, în același timp, amabilitate și amicitie;

Sinceritatea – cadrul didactic trebuie să evitate rigiditatea sau stângăcia, să recurgă și mențină o situație naturală;

Atitudinea – este primordială și presupune evitarea mișcărilor necotrolate în timpul discursului, echilibrarea pozițiilor încordate sau a unora prea relaxate, dar și a vocii, deoarece foarte mult contează nu doar ce spunem, dar și cum o facem.

Deci, a comunica eficient și expresiv cu discipolii presupune:

- **să informezi inteligibil și să facilitezi înțelegerea mesajului transmis;**
- **să dezvolți gândirea, afectivitatea, motivația, voința și personalitatea acestora;**
- **să conștientizezi reacțiile, atitudinile și manifestările comportamentale ale celor cu care comunic;**
- **să convingi pe cei incluși în actul comunicării de importanța informațiilor transmise;**
- **să le provoci inresesul față de cele expuse.**

Procesul-instructiv-educativ nu presupune doar desfășurarea orelor de clasă, aici elevii /studentii interacționează, socializează unii cu alții, iar o comunicare eficientă între profesor și elevi/studenti, este un model de comunicare și atitudine între elevi/studenti, care poate atenua și soluționa conflictele apărute, prin propriul exemplu de comunicare eficientă profesorul transmite semnale concrete și corecte celor incluși în procesul instructiv-educativ.

La rândul lor, elevii/studentii ne dau semnale de acceptare sau respingere prin mimica, gesturile, expresiile și mișcărilor lor, reacții care ar trebui să ne atenționeze să luăm atitudinea corectă și imediată în vederea valorificării maxime a comportamentului acestora în beneficiul optimizării comunicării. Actul comunicării devine eficient atunci când cere o implicare activă din partea elevului/studentului, atât intelectual, cât și afectiv în procesul receptării. Astfel, receptarea nu presupune doar perceperea unor conținuturi audiate. A produce interlocutori activi, a-i convinge pe elevi/studenti să urmărească cu interes și să manifeste o atitudine activă în cursul ascultării constituie un indicator al competențelor pedagogice ale cadrului didactic.

Concluzionând, putem afirma că succesul unui demers didactic se bazează pe o comunicare eficientă atât la orele de clasă, cât și în activitățile extracurriculare și presupune implicarea celor două părți:

- Din perspectiva cadrului didactic contează stilul didactic, strategiile de instruire abordate, competențele de exprimare clară, precisă, argumentată, accesibilă, implicarea profesională, formele de motivare utilizate, tipuri de relații pedagogice (de conducere, afective).
- Deosebit de importante sunt și caracteristicile elevului: acuitatea senzorială (vizuală și auditivă), nivelul dezvoltării intelectuale, experiența cognitivă și lingvistică, motivația învățării, nivelul competențelor de comunicare, gradul de cultură, ritmul de lucru, atitudinile cognitive și sociale, trăirile emoționale, individuale și de grup.

Dar ultimul cuvânt îl are profesorul, persoana formată din punct de vedere emotional, cu studii în domeniu care are maturitatea, profesionalismul pentru a organiza o comunicare eficientă, bazată pe principii și reguli definitorii acestui tip de comunicare.

BIBLIOGRAFIE

1. COSMOVICI, A.; IACOB, L. *Psihologia școlară*. Iași: Editura Polirom, 2008. 304 p. ISBN: 978-973-46-1077-8.
2. CUCOS, C. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2000. 222 p. ISBN: 9736835420.
3. MINDER, M. *Didactica funcțională*. Ch: Editura Cratier, 2003. 333 p. ISBN 9975-79-39-1.

Surse Web:

4. Stan C., Pedagogia comunicării. Note de curs, <https://pdfslide.tips/document/pedagogia-comunicarii.html> (vizitat 19.04.2021).

МЕТОДЫ И ПРИЁМЫ РАБОТЫ НАПИСАНИЯ ЭССЕ

ESSAY WRITING METHODS AND TECHNIQUES

*Петренко Люба, доктор педагогических наук, конференциар,
КГПУ имени Иона Крянгэ*

*Liuba Petrenco, Doctor of Pedagogical Sciences,
SPU "Ion Creanga", Chisinau*

*Храновская Елена, учитель русского языка и литературы, магистр
Helena Hranovskaia, teacher of Russian language and literature, magister*

ID ORCID 0000-0001-6972-8903

CZU 811.161.1:37.016

Abstract

The main goal of Russian language and literature lessons is to train and develop communication skills. Developing written speech skills is one of the most difficult components of the communication process. In order to express students' opinion and formulate ideas for writing, the school teachers should motivate them by selecting interesting topics, effective methods and techniques. The school essay is basically a personal opinion, by the text, own vision of a student. In the process of teaching-learning Russian as a native language / foreign language, the knowledge and skills are formed in the native language classes will be using in future.

Key-words: Russian as a non-native / foreign language, written speech, essay, composition

Rezumat

Obiectivul principal urmărit la lecțiile de limba și literatura rusă constră în formarea/dezvoltarea competenței de comunicare. Dezvoltarea competenței de vorbire scrisă este una dintre cele mai dificile componente ale procesului de comunicare. Pentru ca elevii să-și expună opinia, să formuleze idei în scris, profesorul școlar trebuie să-i motiveze prin selectarea unor teme interesante, a unor metode și tehnici eficiente. Eseul reprezintă anume acel text în care de la elev se cere o părere personală, o viziune proprie. În procesul de predare-învățare a limbii ruse ca limbă nematernă/străină se vor lua în calcul cunoștințele și competențele formate la orele de limbă maternă.

Cuvinte-cheie: limba rusă ca limbă nematernă/străină, vorbire scrisă, eseu, compunere.

В современной школе эссе является одним из наиболее востребованных видов письменных работ [6].

Ещё в XIX веке жанр эссе имел различный от современного эссе канон. И только в XX веке эссе стали использовать для проверки знаний и логичности хода рассуждений у учащихся.